

quod dicitur *Amis conspiciendus*. Quamvis enim nostra opera sunt exigua, satis ille locuplet, est tamen et satis beatus, qui suas omnes rationes ad Christi haredis servitium referre satagit, aut certe contendit. Vale. Duss. prid. non Martij 1563. Salutem die pueris ex me et eis si poter hoc epistola vobis obiter ostende.

Johannes Molanus.

Pax Christi

M. Egidio Berio founte forti.

Nr. 85)

[= Nov. A. 12.]

Nr. 5]

Dilecte frater. Fecisti nuper bene quod me in nostram rem iactatione ad communes iustitias prudentiam procellas et ad quoddam totius Ecclesiae rava prius respicere iuberis. Hoc enim pacto et acutius sensu publicarum miseriarum affectus sum, et in patientia oneris nostri placidius acquiesco. Scilicet alia ex aliis pericula nec ventur, nec d. M. huius pericula h. si sustinendis bonis malis, sapulas accommodemus. Erat alia difficultas quanta concertatio partim ex doctum distinctione, partim ex discipulorum a. p. a. dam huc agitur. ~~me~~ Cornelia mea consobrina ex viro (quem ei hic dedimus) puerum nascitur dum ego domo, hinc nova turba. Baptisandi ratio hic, sic habet. In eodem baptisterio infantes suos tingunt nobiscum auti errant assertores. Consequatur aqua totis ritibus et temporibus iuxta formulam a Romulidis praescriptam. Hac aqua utitur Parochus Papiensis, cui adhuc haeret iudicia pars civium: atq. is ad aquam adtingit saltem, salinam, ceteraq. cast. Nixus. Utitur eodem minister Evangelicus, sed omissa pontificia actione. De aqua impuritate forte hic mota controuersia erat a peregrino homine non indocto qui baptizandi infantis sui gratia huc cu coniuge gravida immigravit e Brabantia. Is petiit ab Evangelico Pastore ut liceat manere apud institutionem, et aqua puram inferre, ille timido refert ad Senatum, decernitur ne quid tentet novi, si quis in ea aqua voluit ne baptizet, hoc decreto constituitur minister, nulla intercessione adduci potest, et aliam aquam adhibeat. Baptizat igitur peregrini parvulum, sed confitens palam in ipsa actione, se pontificias consecrationes edecari, eaq. aqua non puro elemento uti. Ea excoctio utiq. paravit animi peregrini. Nobis autem visa est imponi necessitas perpetuo claudicandi, neq. satis constat, quam vitemur immania tangere, et cu operibus hostis nostri com-

utruque
paravit

mercen habere an satis sit exorari quod nihilominus attingas. praesertim hic ubi
purioris doctrinae et cultus spes ostendebatur. Ergo dum deliberat Cornelia maritus
quid de suo infante faciat, extracto in 4 aut 6 diem baptismo. Senatus mora offensus
mandat ut aut concessit statim, aut cum infante et paucis solum certat. parant, bapti-
smi ritum trans Rhenum in acta qua sunt nostrorum quos Aquilano expulsos Cines,
Marsensis eduxit, atque sacras colligit propatium emigraturus. Nonne hoc nostri
simile tantam vim esse serpentis etiam ubi creditur contritus esse ut si quis viro digi-
tulo tangat etur Carcinomata modicum extinctum capiant, hi quoque quos pater ex-
imior sanctioris religionis repantur esse. Equidem si mihi quicquid tandem nas-
ceretur infantulus) video pedum viam. Deus stabilis corda agna in is qua gra-
ta sunt ipsi ad adificationem sanctorum suorum Amen. Quoniam autem no-
nibus eorum etiam quos scio pro esse probatur hoc mei affinis factum, quasi illi
de re non admodum necessaria sibi hanc turbam concuerit (quandis is quidem qui
est est animo et nos credimus quum ad aqua papistica necessitatem respiciamus adigeretur,
re conscripta, prudenter id enim delegisse quod erat proclivius ad animi serenita-
tem) tamen esset nobis exoptanda audire tuum de hac re iudicium quem et pri-
um ex animo esse et non minus moderate quam graviter de communis doctrina
partibus posse iudicare certo scio. Erit in posterum nobis super ea re consultan-
dam quoties usa venerit aliquem eorum qui fecer illas sacrosancto Baptismo,
aspersas auersantur, isdem nodis impediri. De substantia Baptismi nemo abi-
git. scimus hanc maculam puerulis sine nota esse, sed de parentibus agimus pro
instituta, an quae Ecclesia Jesu Christi Endana, vestra, Bremensis, West-
lara, aliaque omnes quae ad normam rectissimi evangelii instauratur, illam aqua pro-
fanationem non solum deseruntur sed longissime reiectam perfectissimo odio pro-
sequantur, fas sit nos qui in illis Ecclesiis fidei confessione coniuncti sumus ad-
de qui purioribus ritibus quondam usi sumus referri nunc retro, et ad deteriora re-
lari. maxime quum videamus ex ipsa quamvis modesta huius controversiae con-
tentione ita armatis copijs hinc atque illinc nos peti, ut res ipsa claret no-
scirpe hic nodi quere (ut politici quidam obiectant) sed perniciosum ali-
quod monstrum hanc idolo subesse, quomodo sathan non seriat suo leuoc reie-
to nos ad puram Jesu Christi institutionem reuerti. Unde et nobis animo
accensus est maior, ne monitus quos verbi, de via discideremus. Sed iam de
his minus multa id modo impetrem, ex tua sententia utrum sit rectius, qui-
bus hic liberi nasceretur post hac, dissimulari ab eis hanc aqua ipuritatem
an sedem transferri. Imprimis autem dico christum et papisticis imprecationibus
pollutam, accedente hac necessitate, si quis aliam adhibere seditionis teneatur
Hanc nec intempestivam et nobis hic hoc statu vera diligenter exequenda est.

tionem, quae per communis studium veritatis et proximis literis saltem at-
tingas si molestum erit explicare. Vale cum tanta coniuge et liberis suavis-
simis. In libro nisi te mea morositas nuper abalienasset, vehementer op-
tarem tibi cupere commentarios eruditissimi hominum in libros philosophicos
Ciceronis in libros Rhetoricos ante decem habeo. Strehli et Tatoni et
aliorum. In philosophicos audiam extare in una volumina collectos, si
poteris transire et mihi dare vultis opera placidissima me faciam vestro
beneficio sentietis. Caroli patrem expectamus. Salutem dic D. Petro
Pastori vestro et fratribus praesepit D. V. Queretanus. Multum de-
dit tandem et daleris. Eset mihi percommodum si quid in ante proxi-
mam. nam sumptibus via quae superesse. Dominus de nobis demen-
sum, et eo contentos esse. Vale et Tatane. Vult. 16 Martij 1567.

Johannes Molanus.

Na. 86)

Pax Christi.

Jeronymo Commellino Emila.

[M. 111.
a. 12.
v. 6]

Venerande frater, nuntium nactus sum, sed non habeo spatium scribendi.
Quod argentum mittis porratum est, iam enim animam oculis contemderam, quae
quam quid recepturus sum nondum comperitum est. nondum mercator a nuntiis
reversus est, multa cadunt (inopiant) inter os et ossem De iis quae ex Gallia
nuntiasti audieram, sed incerta et minus congruentia De Doctore Alberto vol-
tem prolixius M. Martinus scripsisset. Obsecro si quid de Gebennensi
(et lesia) ne negligas communicare. Tum autem de nostra controversia qua
iuris literis tibi obiter iudicaveram quae et pauci tua sententia ostendat.
Cornelia nostra cognata cui Deus hic nuntium dedit nuper filiam emissa est,
baptizantur hic quidem pueri a concionatore Evangelico iuxta formulam
Saxonicam, sed in ea aqua quae Pastor Catholicus a sepe consecrata adhibet, ad co-
rum filios baptizandos qui se nondum Evangelio subiecerunt. Martinus Cor-
nelia vir sine fraude pius et timens Deum non ausus discedere ab ordi-
natione Christi. Rogavit concionatorem nostrum ut pura aqua adhiberet. Con-
cionator non ausus id tentare sine auctoritate senatus, ne in curia preposita
ciuitatem concitaret (et facile in iis quae Diaboli vlcera tangat ignobile
vulgus concitatur). Edixit Senatus ut consueto more baptizaret, id cum res-
ta affinis propter conscientiam non auderet, et in deliberando diuiculas aliquot
consumens, mandauit ei Senatus ut aut staretur eadem aqua, aut ubi exiret
cum infante et pauperem, pararet. Baptizant puerum suum Marsa ubi sunt
ritus puriores praesentibus fratribus et aut 6 qui illuc Aquigrandis commi-
gra.

agnam